

Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej
Polish Association of Applied Linguistics

Uniwersytet Warszawski, Wydział Lingwistyki Stosowanej
02-678 Warszawa, ul. Szturmowa 4
tel./faks +48 22 55 34 282, e-mail: ptls.wls@uw.edu.pl, www.ptls.uw.edu.pl

Lingwistyka Stosowana

35 lat PTLS

15-16 kwietnia 2016

Warszawa, ul. Dobra 55

Konferencja

Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej

we współpracy z

Instytutem Komunikacji Specjalistycznej i Interkulturowej UW

Piątek, 15 kwietnia

9:00 – 9:30	OTWARCIE KONFERENCJI	
9:30 – 10:10	prof. dr hab. Franciszek Grucza	
10:10 – 10:30	DYSKUSJA	
10:30 – 11:00	Przerwa na kawę	
11:00 – 11:20	T 1 (aula A) prof. Jerzy Żmudzki: Ekwiwalencja translacyjna – próba określenia jej aktualnego statusu jako zjawiska i terminu	L 1 (aula B) prof. Beata Mikołajczyk: Kontrastowanie sieci rodzajów tekstów (specjalistycznych) jako zadanie dla lingwistyki stosowanej
11:20 – 11:40	dr Konrad Klimkowski: Rola nauczyciela translacji w rozwoju sprawności funkcjonowania zawodowego przyszłych tłumaczy	11:20 – 11:40 dr hab. Jan Sikora: Uwagi na temat illokutywnej funkcji asertywów
11:40 – 11:50	DYSKUSJA	11:40 – 11:50 DYSKUSJA
11:50 – 12:10	dr Mieczysław Nasiadka: Tłumaczenie konsekwentne w wykonaniu zaawansowanego studenta kursu tłumaczenia ustnego – analiza wyników i głównych problemów	11:50 – 12:10 dr Jan B. Łompieś: Na marginesie metawiedzy i metakompetencji tekstotwórczej naukowca
12:10 – 12:30	dr Mariusz Marczak: Podejście interkulturowe a rozwijanie kompetencji translatorskiej	12:10 – 12:30 dr Joanna Pędzisz: „Komentuj na blogu.”: interakcje w blogosferze jako przedmiot badań w analizie dyskursu internetowego
12:30 – 12:40	DYSKUSJA	12:30 – 12:40 DYSKUSJA
12:40 – 14:00	Przerwa na lunch	
14:00 – 14:20	T 2 (aula A) mgr Monika Nader-Cioczek: Kompetencje tłumaczeniowe w ramach tłumaczenia a vista	L 2 (aula B) prof. Krzysztof Nerlicki: Glosy frazeologiczne w słownikach niemiecko-polskich – propozycja ich dyferencjacji i uzupełnień na przykładzie <i>Wielkiego słownika PONS</i>
14:20 – 14:40	dr Emil Lesner: O problemie przekładu tekstów melicznych na podstawie pieśni 'Wilcza zamieć' i jej tłumaczenia na język niemiecki	14:20 – 14:40 dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop: Słowniki dwujęzyczne i ich użytkownicy w świetle recenzji konsumenckich na portalach internetowych
14:40 – 14:50	DYSKUSJA	14:40 – 14:50 DYSKUSJA
14:50 – 15:10	dr Katarzyna Tryczyńska: Problem asymetrii kulturowej w niderlandzkich i angielskich przekładach wybranych polskich powieści współczesnych	14:50 – 15:10 dr Anna Bajerowska: Ontologie terminologiczne jako cyfrowe reprezentacje wiedzy
15:10 – 15:30	mgr Agata Kornacka: Jak daleko można zabrnąć w tłumaczeniu? Analiza fragmentów poematu „El gaucho Martín Fierro” w przekładzie Henryka Mackiewicza	15:10 – 15:30 dr Marek Łukasik: Minimum terminologiczne w nowej odsłonie
15:30 – 15:40	DYSKUSJA	15:30 – 15:40 DYSKUSJA

15:40 – 16:10	Przerwa na kawę		
	G 1 (aula A)		L 3 (aula B)
16:10 – 16:30	prof. Urszula Paprocka-Piotrowska: Kompetencja narracyjna w języku polskim jako obcym na przykładzie francuskojęzycznych dorosłych	16:10 – 16:30	prof. Artur Dariusz Kubacki: Przekład terminologii niemieckojęzycznych odpisów z ksiąg wieczystych w świetle koncepcji pluricentryzmu
16:30 – 16:50	prof. Przemysław E. Gębal: Perspektywy glottodydaktyki polonistycznej na tle rozwoju glottodydaktyki ogólnej	16:30 – 16:50	dr Edyta Więclawska: Operacjonalizacja wyboru ekwiwalentów terminologicznych w tłumaczeniu angielskojęzycznych tekstów prawa
16:50 – 17:00	DYSKUSJA	16:50 – 17:00	DYSKUSJA
17:00 – 17:20	mgr Anna Kijoch: Znaczenie i wpływ badań potrzeb językowych dla procesu nauczania języka polskiego jako obcego dla celów zawodowych	17:00 – 17:20	dr Justyna Alnajjar: E-mail jako <i>genre</i> : badanie dyskursu korporacyjnego
17:20 – 17:40	dr Aleksander Wiater: Pomiar sprawności mówienia w komunikacji obcojęzycznej	17:20 – 17:40	dr Michał Wilczewski: Kulturowe podstawy świadomości komunikacyjnej wśród osób pracujących w środowisku multikulturowym
17:40 – 17:50	DYSKUSJA	17:40 – 17:50	DYSKUSJA

Sobota, 16 kwietnia

	G 2 (aula A)		L 4 (aula B)
9:00 – 9:20	dr Anna Szafernakier-Świrko: Nauczyciel języków obcych XXI wieku. Oczekiwania. Wyzwania. Perspektywy	9:00 – 9:20	prof. Ewa Żebrowska: Zachowania komunikacyjne w dobie ery postdigitalnej
9:20 – 9:40	dr Artur Świątek: Użycie wybranych angielskich wyrazów leksykalnych i funkcyjnych przez polskich użytkowników języka drugiego na różnych poziomach zaawansowania	9:20 – 9:40	dr Magdalena Filar: Metafory konwencjonalne i kreatywne w dyskursie migracyjnym – analiza semantyczno-pragmatyczna
9:40 – 9:50	DYSKUSJA	9:40 – 9:50	DYSKUSJA
9:50 – 10:10	dr Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska: Sposoby pracy ucznia szkoły średniej z podręcznikiem do nauki języka angielskiego w obrazowaniu okulograficznym	9:50 – 10:10	dr Anna Szczepaniak-Kozak, dr Hadrian Lankiewicz: Wybrane aspekty mowy nienawiści w Polsce
10:10 – 10:30	mgr Sławomira Kołsut, mgr Magdalena Kalita: Podejście zadaniowe w kształceniu językowym uczniów w różnym wieku z perspektywy neurobiologicznej. Prezentacja koncepcji dwóch projektów badawczych	10:10 – 10:30	dr Magdalena Zabielska: Medyczny opis przypadku w służbie lekarzom, studentom i pacjentom
10:30 – 10:40	DYSKUSJA	10:30 – 10:40	DYSKUSJA

10:40 – 11:10	Przerwa na kawę	
11:10 – 11:30	G 3 (aula A) dr Jacek Karpiński: Komunikacja na pokładzie samolotu (personel pokładowy-pasażer) jako problem dla dydaktyki języków obcych	11:10 – 11:30 L 5 (aula B) dr Grzegorz Pawłowski: Od ,ψάλτης' do ,ר'וקב? Od ,pslates' do ,psalty'? Dowody empiryczne pracy poznawczej tłumacza — autora polskich neologizmów specjalistycznych z zakresu hymnografii i muzyki bizantyjskiej
11:30 – 11:50	dr Renata Nadobnik: O istocie dwujęzycznych rozmówek językowych	11:30 – 11:50 dr Joanna Osiejewicz: Prawnomiędzynarodowe aspekty tłumaczenia traktatów
11:50 – 12:00	DYSKUSJA	11:50 – 12:00 DYSKUSJA
12:00 – 12:20	mgr Urszula Majcher-Legawiec: Uczeń cudzoziemski w polskiej szkole. W stronę glottodydaktycznego modelu inkluzji	12:00 – 12:20 dr Łukasz Pięś: „Mowa w stanie obłączenia”. Cechy języka propagandy PRL w oparciu o komentarze Michała Głowińskiego
12:20 – 12:40	mgr Dorota Czerska-Andrzejewska: Mał a samokształcenie produktywnych kompetencji leksykalnych studentów polskich uczelni	12:20 – 12:40 dr Magdalena Białek: Oczekiwania glottodydaktyków wobec nauczycieli języków obcych – kilka refleksji dotyczących współczesnego dyskursu na temat kształcenia nauczycieli
12:40 – 13:00	dr Elżbieta Gajek: Technologie mobilne w nauczaniu języków obcych – w opinii nauczycieli języków obcych	12:40 – 13:00 dr Izabela Olszewska: Niemieckojęzyczne druki ulotne jako forma komunikacji społecznej na przykładzie gdańskich materiałów efemerycznych
13:00 – 13:20	dr Marcin Łączek: Glottodydaktyka dwujęzyczna: przegląd polskiej i angielskiej terminologii	13:00 – 13:20 mgr Aneta Kwiatkowska: Struktura i język reklamy w wybranych gdańskich drukach ulotnych i folderach handlowych okresu międzywojennego
13:20 – 13:30	DYSKUSJA	13:20 – 13:30 DYSKUSJA
13:30	Zamknięcie konferencji	
13:30	Walne Zgromadzenie PTLs	

Abstrakty

dr Justyna Alnajjar (Uniwersytet Warszawski)

E-mail jako genre: badanie dyskursu korporacyjnego

Porozumiewanie się w korporacjach odbywa się obecnie głównie poprzez e-maile. Lingwiści dostrzegają rosnącą rolę dyskursu e-mailowego w środowisku korporacyjnym i mimo trudności związanych z dostępem do materiału badawczego coraz częściej podejmują badania nad e-mailowym dyskursem korporacyjnym. Aby przystąpić do badania komunikacji e-mailowej w środowisku biznesowym, należy odpowiedzieć na szereg pytań, przede wszystkim: Co to jest „e-mail”? Jaka jest specyfika e-maili biznesowych/ korporacyjnych? Za pomocą jakich narzędzi można prowadzić badania nad e-mailowym dyskursem korporacyjnym? Kategoria genu pozwala udzielić odpowiedzi na te pytania. W wystąpieniu zostanie zaprezentowana definicja i charakterystyka e-maili oraz możliwości badania e-mailowego dyskursu korporacyjnego z wykorzystaniem analizy gatunku.

dr Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska (Uniwersytet Warszawski)

Sposoby pracy ucznia szkoły średniej z podręcznikiem do nauki języka angielskiego w obrazowaniu okولوجraficznym

Uczniowie korzystający z podręczników szkolnych pracują z nimi w różny sposób, często wynikający z ich indywidualnych cech, predyspozycji, specyficznych potrzeb, a czasem umiejętności. Badania okولوجraficzne, polegające na rejestracji ruchu gałek ocznych, pozwalają przyjrzeć się i przeanalizować sposoby pracy z materiałem podręcznikowym. Dzięki nim możliwe jest porównanie i sklasyfikowanie różnych sposobów takiej pracy, jak również ocena materiału pod kątem optymalnego rozkładu treści. Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników badania okولوجraficznego, przeprowadzonego na grupie uczniów liceum ogólnokształcącego pracujących z przykładowym fragmentem podręcznika do nauki języka angielskiego.

dr Anna Bajerowska (Uniwersytet Warszawski)

Ontologie terminologiczne jako cyfrowe reprezentacje wiedzy

Ontologie terminologiczne stanowią specyficzne, wysoce sformalizowane modele wiedzy specjalistycznej, konstruowane na potrzeby inżynierii języków naturalnych, inżynierii wiedzy oraz inżynierii systemów informatycznych. Odgrywają one zasadniczą rolę w procesie tworzenia i eksploatacji systemów ekspertowych i multiagencyjnych oraz integracji informacji. Jedną z najpoważniejszych przeszkód towarzyszących próbom ujęcia ontologii terminologicznych w ramy definicyjne jest brak opisu ontologicznego ogółu obiektów określanych mianem „rzeczywistości cyfrowej”. Referat stanowi podjęcie zagadnienia statusu ontologicznego ontologii terminologicznych w oparciu o antropocentryczną teorię języków specjalistycznych oraz korelatywne modele wiedzy ludzkiej.

dr Magdalena Białek (Uniwersytet Wrocławski)

Oczekiwania glottodydaktyków wobec nauczycieli języków obcych - kilka refleksji na temat współczesnego dyskursu na temat kształcenia nauczycieli

Edukacja językowa w Polsce, a przede wszystkim osoba nauczyciela, jego kompetencje, czy też umiejętności są dzisiaj tematem licznych dyskusji zarówno publicznych, jak i naukowych. O ile te pierwsze, nie trzszcząc się często o merytoryczne uzasadnienie, koncentrują się przede wszystkim na formułowaniu krytycznych uwag pod adresem nauczyciela, czy też całej polityki językowej w szkole, to dyskurs naukowy dostarcza w odwecie rzetelnych, empirycznie uzasadnionych wniosków. W niniejszym artykule analizie poddane zostaną oczekiwania formułowanych przez środowisko glottodydaktyczne wobec nauczycieli języków obcych, a celem tejże analizy jest próba uzyskania obiektywnego obrazu nauczyciela języków obcych na miarę współczesności.

mgr Dorota Czarska-Andrzejewska (Uniwersytet Jagielloński)

MALL a samokształcenie produktywnych kompetencji leksykalnych studentów polskich uczelni

MALL (Mobile Assisted Language Learning) jest podejściem do uczenia się języka obcego, które jest wsparte użyciem podręcznych urządzeń mobilnych. Takie podejście mobilizuje uczącego się do samodzielności i podejmowania autonomicznych decyzji. W najbliższej przyszłości przewiduje się wzrost zainteresowania technologiami mobilnymi w procesie uczenia się. Dlatego też MALL powoli staje się idealnym rozwiązaniem dla studentów lub też zapracowanych osób pragnących uczyć się kolejnych języków obcych. Konieczne jest zrozumienie zalet, jak i ograniczeń urządzeń mobilnych. Istotne jest również poznanie upodobań studentów, ich umiejętności i wiedzy z zakresu technologii mobilnych. Należy poznać, w jakich celach osoby uczące się używają już smartfonów oraz tabletów, czy używają ich w celach samokształceniowych, przede wszystkim, czy używają ich w nauce języka angielskiego. Posiadając taką wiedzę, można próbować wyjść naprzeciw oczekiwaniom studentów oraz wybrać najlepsze sposoby użycia smartfonów i tabletów w nauce języków. Planowany projekt badawczy zakłada przeprowadzenie ankiet wśród studentów uczelni wyższych w Polsce w celu poznania ich „kultury CALL i MALL” w dotychczasowej edukacji językowej, a także przeprowadzenie badania w działaniu w trakcie jednosemestralnego kursu nauki i doskonalenia słownictwa i wypowiedzi ustnych przy użyciu aplikacji na urządzenia mobilne. Po okresie jednego semestru efekty kształcenia oraz opinie studentów zostaną zebrane przy użyciu ankiet oraz testów autoewaluacyjnych. Referat będzie zawierał również prezentację oczekiwanych efektów badań empirycznych, a także możliwości urządzeń mobilnych w doskonaleniu umiejętności językowych.

dr Magdalena Filar (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

Metafory konwencjonalne i kreatywne w dyskursie migracyjnym – analiza semantyczno-pragmatyczna

Celem referatu jest analiza procesu tworzenia i interpretacji wypowiedzi metaforycznych z perspektywy językoznawstwa kognitywnego. Podstawę teoretyczną rozważań stanowi wywodzący się z nurtu modularnego w językoznawstwie kognitywnym model semantyki w ujęciu M. Schwarz (1996, 2000, 2008) i prowadzone przez tę autorkę badania nad rozumieniem metafor (Schwarz 2004, 2007, 2013). Szczególny nacisk zostanie położony na analizę semantyczno-pragmatyczną nowych metafor, tj. zarówno metafor kreatywnych realizujących znane połączenia konceptualne w niekonwencjonalny językowo sposób, jak i „metafor innowacyjnych” (Skirl/Schwarz-Friesel 2013), które bazują na niestosowanych dotychczas połączeniach konceptualnych, są związane z określonymi potrzebami komunikacyjnymi i mają niejednokrotnie charakter polemiczny. Na korpus analizy składają się wypowiedzi metaforyczne dotyczące kryzysu migracyjnego w Europie zaczerpnięte z aktualnej prasy niemieckojęzycznej (der Spiegel, die Zeit, Focus).

dr Elżbieta Gajek (Uniwersytet Warszawski)

Technologie mobilne w nauczaniu języków obcych – w opinii nauczycieli języków obcych

Dostęp do zasobów i materiałów obcojęzycznych poprzez urządzenia mobilne i aplikacje językowe wpływa na strategie uczenia się i nauczania języków obcych. Aplikacje są szczególnie przydatne do nauki słownictwa i wymowy oraz rozwoju sprawności czytania i słuchania. Nie budzi wątpliwości korzystanie z nich do własnej nauki języków obcych. Pojawia się jednak wiele kontrowersji w przypadku stosowania technologii mobilnych (TM) w klasie językowej. Przedstawione zostaną warunki sprzyjające i utrudniające wprowadzanie TM do edukacji językowej wraz z wynikami badań prowadzonych wśród czynnych nauczycieli języków obcych.

Wykorzystanie TM w nauczaniu i uczeniu się języków jest stosunkowo nowe, skupia uwagę badaczy od nieco ponad 10 lat (Kukulka-Hulme & Shield 2008, Kennedy & Levy 2008) co nawet w porównaniu z półwieczem prac nad stosowaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych jest okresem bardzo krótkim. Tak więc nauczyciel, który obserwuje rozwój technologii cyfrowych i często sam ich używa prywatnie znajduje się sytuacji, w której z jednej strony dostrzega potencjał TM w uczeniu się i nauczaniu języków obcych. W ofercie wydawnictw znajdują się liczne materiały adresowane do użytkowników TM. Podstawa programowa zachęca do stosowania TIK w nauczaniu języków. Z drugiej strony ma niewielki dostęp do przykładów wykorzystania TM na lekcji i poza nią. Próba zastosowania TM wymaga rozwiązania wielu problemów sprzętowych dotyczących rodzaju urządzenia, systemu operacyjnego. Szkoła zwykle nie zapewnia wszystkim uczniom w klasie dostępu do TM, pojawiają się więc dylematy moralne, czy i w jakim stopniu można wykorzystywać urządzenia będące własnością prywatną uczniów. Nie należy zakładać, że każdy uczeń ma takie urządzenie, więc istnieje zagrożenie dyskryminacją ze względu na status ekonomiczny. Nauczyciel nie ma także zwykle dostępu do najnowszych

teorii wyjaśniających zjawiska uczenia języków z wykorzystaniem TM oraz do wyników badań efektywności stosowania TM w uczeniu i nauczaniu języków.

Przedstawione zostaną podejścia teoretyczne do TM w edukacji językowej oraz wyniki badań prowadzonych wśród czynnych nauczycieli języków obcych (670 respondentów). Z przeprowadzonych badań wynika, że dwie trzecie z nich ma świadomość potencjału edukacyjnego, które oferują TM. Jednak wykorzystanie TM polega raczej na zamianie urządzeń niż na wprowadzeniu innowacyjnej metodyki nauczania, która wymagałaby kontrowersyjnych zmian organizacyjnych i dydaktycznych.

prof. Przemysław E. Gębał (Uniwersytet Warszawski)

Perspektywy glottodydaktyki polonistycznej na tle rozwoju glottodydaktyki ogólnej

Glottodydaktyka polonistyczna to dziś ważny i dynamicznie rozwijający się obszar glottodydaktyki polskiej skupiający swoje zainteresowania badawcze wokół nauczania polszczyzny w trzech obszarach: języka polskiego jako obcego, drugiego i odziedziczonego. Będąca pierwotnie pod znaczącym wpływem rozwoju europejskiej i polskiej dydaktyki języków obcych glottodydaktyka polonistyczna dysponuje dziś coraz większym repertuarem własnych rozwiązań dydaktyczno-metodycznych, które mogą zainteresować specjalistów zajmujących się teorią i praktyką nauczania innych języków. Celem referatu jest prezentacja zarysowujących się perspektyw rozwoju glottodydaktyki polonistycznej i możliwości ich transferu do innych glottodydaktyk szczegółowych.

dr Jacek Karpiński (Uniwersytet Wrocławski)

Komunikacja na pokładzie samolotu (personel pokładowy-pasażer) jako problem dla dydaktyki języków obcych

Załoga pokładowa to osoby, które – wbrew powszechnej opinii – nie tylko witają pasażerów oraz serwują posiłki i napoje. Do najważniejszych zadań stewardess i stewardów należy zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie. Udana komunikacja jest więc w lotnictwie (cywilnym) bez wątpienia jednym z najważniejszych aspektów gwarantujących bezpieczeństwo podczas każdego lotu i w sytuacjach awaryjnych. Można jednak odnieść wrażenie, że komunikacja ta nie jest zbyt typowa, a na dodatek utrudnia ją wiele czynników, np. zachowanie pasażerów (stres, brak zainteresowania) lub fakt, że zapowiedzi pokładowe prezentowane są zazwyczaj w języku danej linii lotniczej i w języku angielskim, a nadawca i odbiorca często pochodzą z innego kręgu kulturowego. Ważnym aspektem jest także fachowość zapowiedzi pokładowych, które prezentowane są osobom bez specjalistycznej wiedzy na dany temat. Podczas wykładu zostaną zaprezentowane cechy charakterystyczne komunikacji między personelem pokładowym i pasażerem. Pod dyskusję poddane zostaną wyniki analizy wybranych podręczników do nauki języków obcych. Już po pobieżnym ich przejrzaniu można stwierdzić, że tematyka podróży samolotem i komunikacji na pokładzie nie stanowi przedmiotu zainteresowania dydaktyków. Istotnym aspektem wykładu będzie także zwrócenie uwagi na konieczność nauczania słownictwa stosowanego na pokładzie samolotu, z uwzględnieniem także innych determinantów komunikacji między personelem pokładowym a pasażerami, oraz prezentacja sposobów na ich dydaktyzację.

mgr Anna Kijoch (Uniwersytet Warszawski)

Znaczenie i wpływ badań potrzeb językowych dla procesu nauczania języka polskiego jako obcego dla celów zawodowych

Studenci programów kształcenia w języku angielskim na polskich uniwersytetach medycznych są największą grupą cudzoziemców podejmujących naukę w naszym kraju. Jak dotychczas nie zbadano ich zapotrzebowania na znajomość polszczyzny – także w kontekście odbywanych przez nich zajęć klinicznych, podczas których mają kontakt z pacjentami mówiącymi tylko po polsku. Celem referatu jest przedstawienie znaczenia i wpływu badań tych potrzeb dla procesu nauczania języka polskiego obcokrajowców, także w świetle współczesnych dokonań w glottodydaktyce europejskiej w tym zakresie.

dr Konrad Klimkowski (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

Rola nauczyciela translacji w rozwoju sprawności funkcjonowania zawodowego przyszłych tłumaczy

Sprawności skutecznego funkcjonowania zawodowego tłumaczy pozostają nadal zagadnieniem niezbyt szeroko omawianym przez teoretyków dydaktyki translacji. Także dane empiryczne dotyczące poziomu kształcenia i samokształcenia tzw. sprawności przedsiębiorczych studentów kierunków translatorskich (K. Klimkowska, K. Klimkowski 2015) wskazują potrzebę szerszego uwzględnienia tego typu zagadnień w programach kształcenia. W niniejszym referacie stawiam tezę, że przygotowanie studentów do skutecznego wejścia i funkcjonowania na rynku pracy domaga się podejścia dydaktycznego opartego na antropocentrycznie wyprofilowanym rozumieniu procesu uczenia się (zob. F. Grucza 1997, 2009) i dostosowania działań dydaktycznych do założeń tego procesu. Omawiam także rolę nauczyciela translacji w takiej koncepcji układu dydaktycznego, z głównym naciskiem na jego umiejętności komunikacyjne, gdyż bez ich rozwijania i stosowania nauczyciel nie będzie w stanie zainspirować swoich studentów do przemiany w profesjonalistów.

mgr Sławomira Kołsut, mgr Magdalena Kalita (Uniwersytet Warszawski)

Podejście zadaniowe w kształceniu językowym uczniów w różnym wieku z perspektywy neurobiologicznej. Prezentacja koncepcji dwóch projektów badawczych

W tzw. nowej kulturze uczenia się oprócz wymiaru kognitywnego ważny jest także wymiar społeczny i emocjonalny. W procesie dydaktycznym uczeń nabywa nie tylko wiedzę, ale również kompetencje społeczne i emocjonalne. Badania neurobiologiczne ułatwiają opis przebiegu procesu uczenia się w mózgu. Emocje, uwaga selektywna, motywacja, wiedza wstępna oraz komponent społeczny odgrywają tu najważniejszą rolę. W podejściu zadaniowym wymienione czynniki są ważnymi elementami organizacji i realizacji procesu dydaktycznego. W naszych badaniach chcemy ustalić, w jakim stopniu wymiar emocjonalny i społeczny obecny jest na zajęciach prowadzonych zgodnie z koncepcją podejścia zadaniowego, adresowanych do młodzieży i seniorów. W trakcie naszego referatu zaprezentujemy dwa projekty badawcze realizowane w Zakładzie Glottodydaktyki Instytutu Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

mgr Agata Kornacka (Uniwersytet Warszawski)

Jak daleko można zabrnąć w tłumaczeniu? Analiza fragmentów poematu „El Gaucho Marin Fierro” W przekładzie Henryka Mackiewicza

Celem referatu jest przedstawienie problemu względnej bezstronności tłumacza. Względnej, ponieważ tłumacz k w swojej pracy bezustannie balansuje ma granicy wierności i zdrady wobec oryginału. Autorka wychodzi z założenia, że przekład – zwłaszcza poetycki – jest polem walki tłumacza z autorem. Tłumacz zawsze tworzy tekst paralelny, który po opublikowaniu żyje własnym życiem. Ciekawych obserwacji dostarczają tłumaczenia, w których widać wyraźną dążność tłumacza do przedstawienia własnej wizji i wyrażenia samego siebie poprzez tłumaczony tekst. Tłumaczenie staje się wówczas bardziej twórcze niż odtwórcze, przez co niekiedy własna interpretacja utworu nie tylko pojawia się w tłumaczeniu (co jest w pełni zrozumiałe), ale także urasta do tak niepokojących rozmiarów, że utwór staje się bardziej tłumacza niż autora. Autorka w swoim referacie przedstawi najciekawsze przykłady zamierzonej tudzież niezamierzonej ingerencji tłumacza w oryginał na podstawie fragmentów tłumaczenia autorstwa Henryka Mackiewicza, który w drugiej połowie XX wieku przełożył na język polski narodowy poemat Argentyny – „Martina Fierro”.

dr hab. Artur Dariusz Kubacki, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Przekład terminologii niemieckojęzycznych odpisów z ksiąg wieczystych w świetle koncepcji pluricentryzmu

O języku niemieckim jako języku pluricentrycznym mówi się już od dawna, natomiast w uniwersyteckim kształceniu tłumaczy języka niemieckiego koncepcja ta do dziś nie znalazła praktycznego zastosowania. Uwrażliwienie studentów translatoryki na różnice językowe, zwłaszcza natury terminologicznej, pomiędzy odmianą niemiecką, austriacką i szwajcarską jest bardzo ważne w kontekście przyszłej pracy w charakterze tłumacza tekstów specjalistycznych. Niestety, różnice terminologiczne pomiędzy językiem niemieckim używanym w RFN a jego równouprawnionymi odmianami używanymi w innych krajach niemieckojęzycznych nie są jeszcze w sposób wystarczający udokumentowane w mono- i bilingwalnych słownikach specjalistycznych. Ponadto brak dostępu tłumaczy w Polsce do tekstów specjalistycznych z Austrii i Szwajcarii ogranicza możliwość badania specyfiki języka specjalistycznego w tych krajach, a więc stwierdzania różnic na poziomie mikro- i makrostruktury tekstu, a przede wszystkim

w zakresie terminologii. O skali trudności przekładu niemieckich, austriackich i szwajcarskich dokumentów z zakresu prawa dotyczącego nieruchomości niech świadczy choćby jeden arbitralnie wybrany gatunek tekstu, jakim jest odpis z księgi wieczystej w wymienionych krajach niemieckojęzycznych. Niemiecki, austriacki i szwajcarski odpis najpierw przetłumaczono na język polski, a następnie poddano wnikliwej analizie translatorycznej w świetle koncepcji pluricentryzmu. Analiza tego gatunku tekstu potwierdziła, iż rozbieżności terminologiczne między niemiecką, austriacką a szwajcarską odmianą języka prawa są tak znaczne, iż bez wnikliwego porównania poszczególnych terminów oraz wykorzystania odpowiednich narzędzi tłumacz nie będzie w stanie poprawnie przełożyć tekstu na język polski.

mgr Aneta Kwiatkowska (Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska)

Struktura i język reklamy w wybranych gdańskich drukach ulotnych i folderach handlowych okresu międzywojennego

Przesiedlenia ludności niemieckiej, napływ polskiej oznaczało zamknięcie pewnego rozdziału w historii Gdańska po zakończeniu II wojny światowej. Pod gruzami leży zniszczone, spalone dzieła sztuki, księgozbiory, przedmioty codziennego użytku – świadectwa pamięci całych pokoleń zamieszkujących miasto nad Motławą. Wśród nich przez lata zapomniane i niedoceniane jako źródła badań – dokumenty życia społecznego z okresu Wolnego Miasta Gdańska. Celem niniejszego referatu jest prezentacja różnorodności języka reklamy oraz przyjrzenie się strukturze reklamy ze względu na nadawcę, przedmiot reklamy, uwarunkowania rynkowe, zasięg geograficzny, sposób podania i strategie komunikacyjne. Analizie poddane zostały wybrane druki ulotne związane z gdańskim handlem oraz foldery handlowe gdańskich sklepów odzieżowych, krawców, szewców, winiarni itp. Referat dotyczyć będzie wybranych dokumentów pochodzących z lat 1920-1939. Dokumenty życia społecznego jako materiał badawczy stanowią bezcenne źródło informacji dla historyków, językoznawców, historyków sztuki i literatury, etnologów, socjologów oraz badaczy wielu innych dziedzin zajmujących się takimi zagadnieniami, jak reklama, komunikacja czy propaganda.

dr Emil Lesner (Uniwersytet Szczeciński)

O problemie przekładu tekstów melicznych na podstawie pieśni 'Wilcza zamieć' i jej tłumaczenia na język niemiecki

Wśród tekstów poetyckich, które w przekonaniu wielu teoretyków (należy tu wspomnieć m.in. prace Benjamina (1923), Nabokova (1950), Jakobsona (1959) i in.) stanowią znaczny problem przekładowy, szczególne miejsce zajmują utwory o charakterze melicznym. Już samo przeznaczenie tekstu do śpiewu sprawia, że tłumacz nie może wykorzystać wszystkich technik przekładu, jakie byłyby dostępne w przypadku tłumaczenia tradycyjnego wiersza posiadającego strukturę rytmiczno-rymiczną. Innymi utrudnieniami są struktura rymów tekstu wyjściowego i występujące niekiedy elementy intertekstualne. Celem referatu jest weryfikacja pod względem jakościowym zastosowanych technik przekładu podczas tłumaczenia na język niemiecki pieśni "Wilcza zamieć" z gry "Wiedźmin 3: Dzikie Gon". W centrum zainteresowania będą cechy formalne oraz semantyczne (również sposób przekazania treści implicytnej, o ile takie występują) tekstu wyjściowego i techniki odzwierciedlenia w/w w tekście docelowym.

dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop (Uniwersytet Szczeciński)

Słowniki dwujęzyczne i ich użytkownicy w świetle recenzji konsumenckich na portalach internetowych

W recenzjach konsumenckich publikowanych w Internecie ich autorzy dzielą się swoją opinią o produkcie z innymi użytkownikami portalu. Wyrażają swoją satysfakcję lub jej brak wskazując na mocne i słabe strony recenzowanego obiektu. Tym samym recenzje mogą stanowić cenne źródło informacji na temat grupy użytkowników i ich oczekiwań. Na przykładzie opinii o słownikach bilingwalnych polsko-niemieckich i niemiecko-polskich, publikowanych na portalach księgarni internetowych i portalach czytelniczych, badam, jakie informacje zawierają tego typu teksty, jaką mają strukturę i funkcje. Kim są i czego oczekują użytkownicy od słowników dwujęzycznych, do jakich cech leksykograficznych przywiązują większą, a do jakich mniejszą wagę i w jakim stopniu omawiane słowniki spełniają oczekiwania ich odbiorców?

dr Marcin Łączek (Uniwersytet Warszawski)

Glottodydaktyka dwujęzyczna: przegląd polskiej i angielskiej terminologii

W swoim wystąpieniu dokonam przeglądu polsko i angielskojęzycznej terminologii stosowanej w glottodydaktyce dwujęzycznej. Glottodydaktykę pojmuję, za F. Guczą (2013: 221-228) jako dziedzinę koncentrującą swe zainteresowania badawcze przede wszystkim na naukowym poznaniu procesów, jakie przebiegają w układzie glottodydaktycznym podczas nauki języka i za S. Guczą (2013b: 6), według którego zajmuje się ona nauczaniem języków obcych, uczeniem się języków obcych oraz kształceniem nauczycieli języków obcych. Jak przywołuje W. T. Miodunka (2009: 77-78): „termin glottodydaktyka funkcjonuje z jednym ograniczeniem: odnosi się on do nauczania języków obcych, a nie do nauczania języków w ogóle (w tym – języka ojczystego, jak to pierwotnie proponował prof. F. Gucza).” W istocie, szkolnym procesem akwizycji, rozwijaniem i doskonaleniem kompetencji językowej i komunikacyjnej w języku ojczystym/pierwszym zajmuje się lingwodydaktyka (J. Nocoń 2012). W pierwszej kolejności analizie poddam takie terminy jak: „dwujęzyczność”, „wielojęzyczność”, „różnojęzyczność”, „immersja” czy „submersja”, a dalsza część referatu poświęcona będzie glottodydaktyce polonistycznej z równoczesnym wyjaśnieniem uwarunkowanych kontekstowo (tj. środowiskiem endo- lub egzolingwalnym) przedmiotowych terminologicznych niuansów (np. „język ojczysty”, „język pierwszy”, „język rodzimy”, „język prymarny”, „język etniczny”, „język narodowy”, „język odziedziczony”, „język wyjściowy”, „język docelowy”, „język obcy” czy „język drugi”). Warto zwrócić uwagę, że P. Gębał (2008: 86) podejmując rozważania zainicjowane przez W. T. Miodunkę (2006) wskazuje na „coraz bardziej widoczne przemieszczanie się interdyscyplinarnej glottodydaktyki polonistycznej w kierunku pedagogiki”. Referat przywoła terminologiczną feerię zarówno językowych, jak i kulturowych doświadczeń indywidualnego człowieka.

dr Jan B. Łompieś (Uniwersytet Warszawski)

Na marginesie metawiedzy i metakompetencji tekstotwórczej naukowca

Dotychczasowe rozważania naukowe niedostatecznie, zdaniem autora, uwzględniają rolę i znaczenie metawiedzy i metakompetencji naukowca jako podmiotu poznania, w tym zwłaszcza jego metawiedzy i metakompetencji tekstotwórczej. Tymczasem podjęcie wysiłku nad refleksją i samooceną własnej wiedzy i kompetencji oraz próby identyfikowania obszarów deficytów własnej wiedzy lub wręcz stref niekompetencji mogą być pożyteczne na drodze do rozwoju kompetencji poznawczych i tekstotwórczych naukowca. Autor prezentuje własne ujęcie problematyki metawiedzy i metakompetencji tekstotwórczej naukowca oraz podejmuje próbę nakreślenia ich funkcji i znaczenia w procesie pracy poznawczej. Stawia przy tym i analizuje pytania badawcze na temat istoty metawiedzy i metakompetencji tekstotwórczej, a także stopnia wiarygodności i adekwatności możliwych czynności samooceniających wobec m.in. faktu, iż tak (meta) wiedza jak i (meta)kompetencje nie podlegają bezpośredniej obserwacji empirycznej.

dr Marek Łukasik (Akademia Pomorska w Słupsku)

Minimum terminologiczne w nowej odsłonie

Pojęcie minimum terminologicznego przywoływane jest najczęściej w kontekście nauczania języków specjalistycznych jako wyznacznik kompetencji leksykalnej użytkowników konkretnego technolektu. W tym ujęciu minimum terminologiczne może być rozpatrywane jako specyficzny konstrukt, wyznaczający pewien podzbiór jednostek konkretnego leksykonu terminologicznego. Jest to również bazowe narzędzie niezbędne w toku opracowywania tematycznie ukierunkowanych materiałów glottodydaktycznych. W tym kontekście jest to specyficzne dzieło terminograficzne. W niniejszej pracy podejmuje się próbę ponownego zdefiniowania oraz wyróżnienia istotnych cech minimum terminologicznego w świetle aktualnych metod glottodydaktycznych oraz potrzeb współczesnych użytkowników.

mgr Urszula Majcher-Legawiec (Uniwersytet Jagielloński)

Uczeń cudzoziemski w polskiej szkole. W stronę glottodydaktycznego modelu inkluzji

W wyniku procesów migracyjnych polska szkoła staje się szkołą wielokulturową. Wśród uczniów coraz częściej spotkać można cudzoziemców nie znających lub słabo znających język polski. W tej grupie osobną kategorię stanowią dzieci polskich rodzin powracających do kraju z emigracji. Polski system edukacji musi wypracować rozwiązania adekwatne do tej sytuacji tak na poziomie prawnym (prawa oświatowego i szkolnego), jak i kadrowym (przygotowania kadry z odpowiednimi kwalifikacjami) oraz społecznym (przygotowanie środowiska przyjmującego). Bariery procesu inkluzji jest

nieznajomość lub słaba znajomość języka kraju pobytu ucznia cudzoziemskiego; fakt ten decyduje o postawach uczniów i nauczycieli. Artykuł jest prezentacją autorskiej propozycji modelu edukacji włączającej uczniów cudzoziemskich do polskiego systemu edukacyjnego.

dr Mariusz Marczak (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Podejście interkulturowe a rozwijanie kompetencji translatorskiej

Referat dotyczy rozwijania kompetencji translatorskiej, obejmującej zarówno kognitywną kompetencję translatoryczną, jak i praktyczną kompetencję translacyjną na poziomie studiów uniwersyteckich. Zgodnie z modelem układu translodydaktycznego zaproponowanego przez Gruczę (2004) centralnym determinantem dydaktyki translacji jest zbiór sprawności tłumacza-ucznia. Chodzi tu zarówno o sprawności językowo-kulturowe, translatorskie oraz wszelkie inne sprawności, które w istotny sposób mogą wpływać na skuteczne opanowanie umiejętności tłumaczenia. Autor referatu zajmie się w szczególności możliwością rozwijania pięciu wybranych kompetencji, którymi wg Schaeffner (2000) powinien legitymować się tłumacz: kompetencji tekstowej, kulturowej, dziedzinowej, pozyskiwania informacji oraz transferu. Przy czym, przeanalizowana zostanie możliwość rozwijania tychże kompetencji w oparciu o etnograficzne, empiryczne, dialogowe i porównawcze metody nauczania zaczerpnięte z interkulturowego podejścia do nauczania języków obcych w rozumieniu Byrama (1997; 2010).

prof. dr hab. Beata Mikołajczyk (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Kontrastowanie sieci rodzajów tekstów (specjalistycznych) jako zadanie dla lingwistyki stosowanej

Punktem wyjścia do moich rozważań jest sformułowana przez Adamzik (2011) koncepcja sieci rodzajów tekstów (niem. Textsortennetze). Powstała ona na bazie bogatych doświadczeń badań prowadzonych m.in. nad intertekstualnością. W koncepcji tej mowa jest m.in. o syntagmatycznych i paradygmatycznych relacjach pomiędzy rodzajami tekstów (oraz ich poszczególnymi reprezentantami) tworzącymi wspólnie sieć. Dotychczasowe nadal dość nieliczne badania sieci rodzajów tekstów np. Adamzik (2013), Girth (1996), Janich (2006) czy Klein (1991, 2011) są badaniami skoncentrowanymi na tekstach sformułowanych w jednym języku. W moim wystąpieniu chciałabym wskazać na otwierającą się dzięki tej koncepcji nową perspektywę w badaniach kontrastywnych, która w znaczący sposób dopełnia dotychczasowe analizy porównawcze poszczególnych rodzajów tekstu. Szczególnym wyzwaniem dla lingwistyki stosowanej są w tym względzie moim zdaniem sieci rodzajów tekstów specjalistycznych. Moje rozważania zilustruję analizą wybranych elementów niemieckiej i polskiej sieci rodzajów tekstów z zakresu prawa o szkolnictwie wyższym.

mgr Monika Nader-Cioczek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Kompetencje tłumaczeniowe w ramach tłumaczenia a vista

Skuteczna dydaktyka translacji opiera się na świadomości, jakie kompetencje powinien wykształcić w sobie tłumacz, aby z powodzeniem wykonywać określony rodzaj translacji. Dzięki tej wiedzy tłumacze-uczniowie mogą lepiej poznać swoje mocne strony i pracować nad ewentualnymi deficytami, a dydaktycy translacji efektywnie stosują określone metody i narzędzia dydaktyczne. Celem tego artykułu jest prezentacja holistycznego modelu kompetencji tłumaczeniowych dla tłumaczenia a vista opracowanego przez J. Żmudzkiego. Wnioski aplikatywne dotyczą możliwości stworzenia odpowiednich modeli kształcenia w ramach tego rodzaju translacji, w konsekwencji służą poprawie jakości kształcenia tłumaczy.

dr Renata Nadobnik (PWSZ im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim)

O istocie dwujęzycznych rozmówek językowych

Rozmówki językowe (niem. Gesprächsführer, Konversationsbüchlein, Konversationsbücher lub Sprachführer) nieprzerwanie od XVI wieku wpisały się w krajobraz wydawniczy Europy (por. Ehegötz 1988: 220, Glück/Schröder 2007: XXVII nn., Kucharska 1998:431). Celem badania jest ukazanie warsztatu tworzenia ww. opracowań językowych i ich funkcji w komunikacji werbalnej. Na podstawie przeprowadzonych analiz zostaną zaprezentowane –w ujęciu diachronicznym – zmiany w obrębie treści i formy omawianych pomocy językowych w kontekście potrzeb ich użytkowników. Materiał badawczy stanowią wybrane książeczki do konwersacji dla pary językowej niemiecko-polskiej od XVI wieku do czasów współczesnych.

dr Mieczysław Nasiadka (Uniwersytet Warszawski)

Tłumaczenie konsekutywne w wykonaniu zaawansowanego studenta kursu tłumaczenia ustnego – analiza wyników i głównych problemów

W moim referacie skupiam się na procesie kształcenia tłumacza konferencyjnego w zakresie tłumaczenia konsekutywnego. Odwołując się do własnych doświadczeń tłumaczeniowych oraz praktyki nauczyciela tłumaczenia konsekutywnego, opisuję wyzwania i problemy, które muszą przezwyciężyć nauczyciel i student, by wykształcić profesjonalistę potrafiącego efektywnie oddać w innym języku oryginalną treść myśli mówiącego. Zajmuję się tym, co przeszkadza adeptom tłumaczenia ustnego dobrze wykonywać takie tłumaczenie oraz najczęściej popełnianymi przez nich błędami. Pokazuję, że wyeliminowanie błędów i wyrobienie prawidłowych reakcji może być bardzo trudne i czasochłonne, jeśli w ogóle możliwe. Opisuję też metody stosowane przeze mnie w nauczaniu studentów właściwego sposobu wykonywania tłumaczenia konsekutywnego i pomocne techniki.

dr hab. prof. US Krzysztof Nerlicki (Uniwersytet Szczeciński)

Glosy frazeologiczne w słownikach niemiecko-polskich – propozycja ich dyferencjacji i uzupełnień na przykładzie Wielkiego słownika PONS

W terminologii leksykograficznej oraz w słownikach jedno- i dwujęzycznych stosunkowo rzadko spotykamy określenie glosa. Frączek/Lipczuk (2004: 14) definiują ją jako: dodatkowe wyjaśnienie znaczenia lub zakresu użycia hasła lub (...) ekwiwalentu (...). W słownikach spotykamy takie terminy na oznaczenie glos, jak: wyjaśnienia, minidefinicje, dodatkowe objaśnienia. Glosy odgrywają ważną rolę przy objaśnianiu znaczeń frazeologizmów, szczególnie wówczas, gdy zaproponowane ekwiwalenty nie są na tyle jednoznaczne, aby użytkownik (przede wszystkim osoba ucząca się języka obcego) dobrze zrozumiał znaczenie i poprawnie stosował dany frazeologizm. Przedmiotem rozważań będą glosy frazeologiczne w Wielkim słowniku niemiecko-polskim PONS (2007). Dokonam ich krótkiej dyferencjacji, a następnie przedstawię przykłady, które powinny zawierać glosy.

dr Izabela Olszewska (Uniwersytet Gdański)

Niemieckojęzyczne druki ulotne jako forma komunikacji społecznej na przykładzie gdańskich materiałów efemerycznych

Druki ulotne i okolicznościowe są przykładem klasycznego przekazu komunikatu do nadawcy masowego. Stanowią one werbalną, pisemną formę komunikacji, która realizowała funkcje zarówno informacyjne, jak i perswazyjne. Jako dokumenty życia społecznego skierowane były zarówno do mniejszych, jak i większych grup społecznych i informowały o wydarzeniach kulturalnych, politycznych, religijnych czy obyczajowo-społecznych. Celem referatu jest analiza gdańskich, niemieckojęzycznych druków ulotnych jako formy komunikacji społecznej na przełomie XIX i XX wieku.

dr Joanna Osiejewicz (Uniwersytet Zielonogórski)

Prawnomiędzynarodowe aspekty tłumaczenia traktatów

Traktaty międzynarodowe są źródłem prawa międzynarodowego, wiążące suwerenne państwa i organizacje międzynarodowe. Sporządza się je w uzgodnionym języku roboczym, a następnie tłumaczy na języki autentyczne. Sądy międzynarodowe rozstrzygając spory korzystają z wersji autentycznych. Dla stosowania traktatów przez sądy krajowe konieczne jest wprowadzenie ich do porządku krajowego za pomocą dostępnych technik legislacyjnych, często poprzez wyrażenie ich w językach nieautentycznych. Celem referatu jest zaprezentowanie specyficznych aspektów interpretacji tekstów traktatów międzynarodowych przez sądy międzynarodowe i krajowe. Wskazane zostanie znaczenie tekstów autentycznych i nieautentycznych dla stosowania traktatów, jak również partykularne problemy, które zostały zaobserwowane w związku z funkcjonowaniem konkretnych traktatów w więcej niż jednym języku.

prof. dr hab. Urszula Paprocka-Piotrowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II)

Kompetencja narracyjna w języku polskim jako obcym na przykładzie francuskojęzycznych dorosłych

Obecna w większości znanych nam kultur, kompetencja narracyjna stanowi podstawę tradycji oralnej, a jej rozwój jest immanentną cechą rozwoju społeczno-kognitywnego jednostki ludzkiej. Wszechobecność narracji prowadzi tym samym do pytania, czy i jak opanowanie kompetencji narracyjnej w języku pierwszym wpływa na jej opanowanie i rozwój w języku obcym. Odpowiedzi na to pytanie szukać będziemy – w tym wystąpieniu – na poziomie konstrukcji tekstu narracyjnego. Wychodząc od propozycji Applebee'go (A. N. Applebee 1978, *The Child's Concept of Story*, Chicago, The University of Chicago Press), który wyróżnił sześć hierarchicznie uporządkowanych typów tekstów mających cechy narracji i wykazał jednocześnie ścisły związek ich występowania z kolejnymi etapami akwizycji języka ojczystego, przyjrzymy się jak ewolucja budowy tekstów narracyjnych przebiega u dorosłych lokutorów języka obcego.

Proponowane rozważania opierają się korpusie tekstów narracyjnych uzyskanych drogą badania ankietowego w grupie francuskojęzycznych studentów języka polskiego jako obcego, uczących się języka w kontekście mieszanym (szkoła roczna języka i kultury polskiej na terenie Polski).

Wnioski płynące ze szczegółowej analizy zebranego materiału językowego pozwalają stwierdzić (na tym etapie badania), iż dorośli wypowiadający się w język obcym, nawet w początkowym stadium jego nauki, budują teksty noszące znamiona kompletnego tekstu narracyjnego, pomijając etapy hierarchicznie wstępne, to jest te typy tekstów, które noszą jedynie niektóre cechy narracji. Tym samym zaś odpowiedź na pytanie o możliwy „transfer” kompetencji narracyjnej pozostaje jednoznacznie pozytywna.

dr Grzegorz Pawłowski (Uniwersytet Warszawski)

Od ‘ψάλλτης’ do ‘כנור’? Od ‘psaltes’ do ‘psalty’? Dowody empiryczne pracy poznawczej tłumacza — autora polskich neologizmów specjalistycznych z zakresu hymnografii i muzyki bizantyjskiej

Jakie elementy wiedzy przywołuje tłumacz stojący przed koniecznością wprowadzenia do dyskursu nowego wyrażenia specjalistycznego? Jaka wiedza i jakie umiejętności konstytuują jego kompetencję formacyjną? W szczególności jakie akty poznawcze realizuje on celem wygenerowania nowej wiedzy, jaką jest nowy element specjalistyczny? Te pytania stanowią motyw przewodni pracy badawczej poświęconej konstytuowaniu się polskich neologizmów

specjalistycznych z zakresu hymnografii i muzyki bizantyjskiej. Dowody empiryczne w sprawie zostały zebrane na podstawie analizy translatu opiniotwórczej monografii z ww. zakresu oraz tekstu wywiadów z tłumaczem. Wnioski, będące wynikiem tej analizy, są kluczowe ze względu na przedmiot, metodykę oraz zadania semantyki epistemologicznej. Przyczynek do pogłębionej refleksji w tych aspektach stanowić mogą chociażby formanty aksjologiczne, jakie mają wpływ na formowanie i/lub rozumienie aktów językowych/kulturowych.

dr Joanna Pędzisz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

„Komentuj na blogu.”: Interakcje w blogosferze jako przedmiot badań w analizie dyskursu internetowego

W obliczu rozwoju sieci 2.0 i przypisaniu jej m.in. takich cech, jak partycypacja i konwergencja, niezaprzeczalne stają się nowe cele i formy komunikacji internetowej przy wykorzystaniu serwisów internetowych czy blogosfery. Również rola użytkownika sieci, uczestnika tejże komunikacji, ulega zmianie. Jawi się zatem potrzeba określenia przedmiotów badań, które mogą być wpisane w nurt analiz szeroko pojętej komunikacji medialnej czy dyskursu internetowego. Punktem wyjścia dla niniejszych rozważań jest potraktowanie interakcji w blogosferze jako przedmiotu badań w analizie dyskursu internetowego i postawienie określonych pytań badawczych celem scharakteryzowania mechanizmów jej funkcjonowania.

dr Łukasz Pięś (Uniwersytet Łódzki)

„Mowa w stanie obłączenia”. Cechy języka propagandy PRL w oparciu o komentarze Michała Głowińskiego

Przytoczone w tytule określenie autorstwa Michała Głowińskiego „mowa w stanie obłączenia” odnosi się do nowomowy PRL-owskiej (głównie w odniesieniu do czasów stanu wojennego). Nowomowa ta składała się, jak pisał Głowiński „ze słów sfalszowanych i poniżonych, słów agresywnych bądź usypiających, takich, które wylewają się ze wszystkich stron, by nie pozostawić człowieka ani na moment w spokoju”. Kroniki Głowińskiego, komentujące nowomowę w oparciu o lekturę ówczesnej prasy – głównie „Trybuny Ludu” – tworzą unikalną dokumentację językową propagandy PRL,

tym bardziej, że powstawały na bieżąco, nie zaś z perspektywy czasu, co przydaje jego analizom autentyczności. W niniejszym referacie zostaną przedstawione cechy języka propagandy PRL w oparciu o komentarze M. Głowińskiego.

dr hab. Jan Sikora (Uniwersytet Gdański)

Uwagi na temat illokutywnej funkcji asertywów

Wypowiedzi językowe, należące do klasy asertywnych aktów mownych, analizowane są niejednokrotnie w oderwaniu od ich producentów jako działania mowne używane do odzwierciedlenia rzeczywistości, które poddają się weryfikacji na zgodność z ową rzeczywistością. Referat przedstawia wyniki badań nad wybranymi aktami asertywów, dokonanych w konkretnych sytuacjach przy uwzględnieniu wzajemnej relacji konkretnych uczestników komunikacji. Celem badania jest stwierdzenie siły illokutywnej asertywnych aktów mownych na płaszczyźnie języka pisanego w oparciu o określone gatunki tekstu. Jako teksty źródłowe posłużyły publikacje wybranych czasopism, periodyków w wydaniach dostępnych online.

Artur Świątek (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Użycie wybranych angielskich wyrazów leksykalnych i funkcyjnych przez polskich użytkowników języka drugiego na różnych poziomach zaawansowania

Celem prezentacji będzie teoretyczna i praktyczna analiza użycia wybranych angielskich wyrazów leksykalnych i funkcyjnych (np. to, there, before, etc.) przez polskich użytkowników języka angielskiego. Część praktyczna będzie dotyczyć użycia wybranych wyrazów z obu kategorii w oparciu o dostępny korpus użytkowników języka drugiego (PELCRA). Zasadniczym problemem poruszonym w prezentacji będzie analiza zakresu, w jakim polscy użytkownicy języka drugiego są w stanie zrozumieć wieloznaczny system wybranych angielskich kategorii wyrazowych, które zależnie od kontekstu mogą mieć znaczenie lub je tylko sygnalizować, np. angielski wyraz 'to' może być wyrazem leksykalnym, czyli przysłówkiem 'do', ale także w innym kontekście może służyć jako funktor, np. marker bezokolicznikowy lub przyimek.

dr Anna Szafernaker-Świrko (Uniwersytet Warszawski)

Nauczyciel języków obcych XXI wieku. Oczekiwania. Wyzwania. Perspektywy

Referat jest próbą zdiagnozowania oczekiwań ze strony studentów uczących się języków obcych na Uniwersytecie Warszawskim oraz skonfrontowania ich z realiami oraz wyzwaniami, przed którymi stoi współczesny nauczyciel. Analizie poddane zostaną badania ankietowe przeprowadzone wśród studentów, uczących się języków obcych na Uniwersytecie Warszawskim. Chcielibyśmy przedstawić współczesną wizję nauczyciela języków obcych z perspektywy uczestników procesu dydaktycznego.

dr Anna Szczepaniak-Kozak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

dr Hadrian Lankiewicz (Uniwersytet Gdański)

Wybrane aspekty mowy nienawiści w Polsce

Wobec ostatnich wydarzeń geopolitycznych i społecznych mających miejsce w Europie i nie tylko stajemy przed koniecznością rewizji niektórych założeń koncepcji kompetencji interkulturowej. Zdaniem autorów niniejszego wystąpienia, badacze komunikacji interkulturowej wydają się pomijać fakt, iż wiele osób jest motywowanych w swoich wypowiedziach rasizmem i ksenofobią, a w kontaktach z przedstawicielami innych kultur, narodów lub krajów, do których są uprzedzeni, ich zachowanie przybiera formę ataków fizycznych, słownych, niewerbalnych czy też graficznych. Polska nie jest tutaj wyjątkiem. Wyroki sądowe i statystyki prokuratury świadczą o powszechności incydentów interkulturowych o podłożu dyskryminacyjnym lub ksenofobicznym w naszym kraju. Istnieją także liczne publikacje, w tym naukowe, opisujące społeczne, ekonomiczne, polityczne i prawne aspekty życia imigrantów w Polsce. Naszym zdaniem, istnieje jednak nagląca potrzeba zdefiniowania komunikatu nienawistnego i jego cech przez językoznawców oraz językoznawczych badań na temat przemocy z nienawiści o podłożu rasistowskim i ksenofobicznym, nie tylko aby lepiej móc identyfikować takie przypadki, ale również w celu uwrażliwiania społeczeństwa, w tym nauczycieli i uczniów, na te kwestie. Dlatego też nasze wystąpienie ma na celu pokazać wybrane cechy charakterystyczne dla mowy nienawiści w języku polskim na podstawie danych zebranych w

wywiadach pogłębionych z obcokrajowcami mieszkającymi w Polsce w ramach projektu RADAR (Regulating AntiDiscrimination and AntiRacism) finansowanego przez Komisję Europejską i realizowanego w sześciu krajach Unii Europejskiej.

dr Katarzyna Tryczyńska (Uniwersytet Wrocławski)

Problem asymetrii kulturowej w niderlandzkich i angielskich przekładach wybranych polskich powieści współczesnych

Kultura przejawia się częstokroć na wielu płaszczyznach tekstów powstałych w systemie literackim danego kraju, które funkcjonują w określonym kontekście społeczno-kulturowym. Nośnikami kultury są elementy kulturowe. Uwidacznia się ona w nich w szczególny sposób, gdyż to one zakotwiczą teksty w konkretnej kulturze i z tego powodu stanowią źródło problemów przekładowych. Kulturę i literaturę należy rozpatrywać w ramach systemu relacji interkulturowych, w którym zawsze występuje pewna asymetria kulturowa. Asymetria ta oddziałuje na proces przekładu i jej wpływ widoczny jest w wybieranych strategiach translatorskich. Niniejszy referat będzie próbą zbadania zależności między asymetrią kulturową oraz sposobem, w jaki powstają przekłady. Autorka dokona tego na podstawie omówienia wyborów translatorskich dokonanych przez tłumaczy polskiej literatury współczesnej na język niderlandzki i angielski. Analizie poddane zostaną m.in. przekłady Domu dziennego, domu nocnego i Dukli.

dr Aleksander Wiater (Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu)

Pomiar sprawności mówienia w komunikacji obcojęzycznej

Ewaluacja sprawności mówienia w języku obcym zajmuje ważną rolę w pracy nauczyciela, egzaminatora i badacza. Każdy z nich ocenia jednak aktywność konwersacyjną w sposób jemu właściwy: nauczyciel biorąc pod uwagę możliwości i potencjał ucznia, egzaminator dokonując ewaluacji sumatywnej kandydata, a badacz wg wybranych mierników aktywności konwersacyjnej. W przypadku pierwszych dwóch ewaluacji ważną rolę odgrywa tzw. czynnik ludzki, który niejednokrotnie może powodować znaczne różnice w ocenie. Kryteria badawcze dążą tymczasem do wyeliminowania możliwej subiektywności poprzez dodanie do oceny jakościowej wskaźnika ilościowego. Przedmiotem rozważań jest zatem analiza wybranych mierników konwersacyjnych eliminujących do minimum czynnik ludzki. Zaprezentowane techniki badawcze odwołują się niejednokrotnie do wzorów matematycznych, wynikających z pewnej wizji zależności. Są one przy tym efektem standaryzacji, która pozwala na gruntowne zbadanie aktywności konwersacyjnej osób uczestniczących w dyskusji.

dr Edyta Więclawska (Uniwersytet Rzeszowski)

Operacjonalizacja wyboru ekwiwalentów terminologicznych w tłumaczeniu angielskojęzycznych tekstów prawa

Prezentacja dotyczy zagadnienia wypracowania schematu dobrych praktyk w procesie tłumaczenia terminologii prawniczej, ze szczególnym uwzględnieniem kategorii gramatycznej przymiotnika. Autorka podejmie próbę wyróżnienia kategorii przymiotników w oparciu o ich cechy syntagmatyczne, powiązania natury etymologicznej z innymi kategoriami gramatycznymi, morfologiczne zależności z innymi kategoriami gramatycznymi oraz intertekstualne powiązania w kontekście różnych gatunków tekstów prawa. Przyjęta kategoryzacja pozwoli na wyciągnięcie wniosków dotyczących zalecanych strategii tłumaczeniowych. Dane językowe do przedmiotowego badania zostały zebrane podczas kwerendy akt sądowych spraw związanych z obrotem zagranicznym.

dr Michał Wilczewski (Uniwersytet Warszawski)

Kulturowe podstawy świadomości komunikacyjnej wśród osób pracujących w środowisku multikulturowym

Celem referatu jest przedstawienie wyników badania wiążącego konstrukty orientacji indywidualnej i kolektywnej oraz orientacji wspólnotowej z opiniami grupy chińskich pracowników z przedsiębiorstwa Michelin (n = 20) nt. komunikacji interkulturowej w biznesie, roli stereotypów w kontaktach interkulturowych, a także kulturowego podłoża problemów komunikacyjnych. Wyniki analiz korelacji pytań kwestionariusza ankiety wykazały, że 1) kolektywiści wyrażali pozytywne opinie nt. współpracowników z odmiennego kręgu kulturowego, 2) mocno podkreślali potrzebę respektowania wartości własnej kultury, 3) kolektywiści i pracownicy o orientacji wspólnotowej nie wyrażali emocjonalnego zaangażowania w komunikację z takimi współpracownikami, 4) kolektywizm umiarkowanie koreluje ze skupianiem się na normach w miejscu pracy, a orientacja wspólnotowa silnie koreluje z

podtrzymywaniem i regulowaniem relacji w obrębie zespołu pracowników, 5) interakcje komunikacyjne odgrywają ważną rolę dla pracowników o orientacji wspólnotowej, którzy skupiają swoją uwagę bardziej na współpracownikach niż na samych sobie i postrzegają siebie współzależnie.

dr Magdalena Zabielska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Medyczny opis przypadku w służbie lekarzom, studentom i pacjentom

Celem niniejszej prezentacji jest przedstawienie nowej odmiany medycznego opisu przypadku jako narzędzia znajdującego wielorakie zastosowanie w szeroko pojętym kontekście medycznym. Gatunek ten opisuje nowe choroby, ich nowe manifestacje, jak również nowe aspekty szeroko rozumianej terapii. Jego interaktywna odmiana dodatkowo pozwala na komentarz ze strony czytelników, a także wprowadza pierwszoosobową narrację pacjenta. Interaktywny opis przypadku znajduje swoje zastosowanie w nauczaniu specjalistycznego języka medycznego, zwłaszcza w kontekście typowych wyrażeń, w edukacji medycznej, odzwierciedlając typowe dla medycyny rozumowanie, tzw. opracowanie przypadku, a także w rozwoju zawodowym lekarzy poprzez włączenie pacjenta w proces diagnozy i leczenia i skłanianie medyków do swego rodzaju refleksji nad podejściem do pacjenta.

prof. dr hab. Ewa Żebrowska (Uniwersytet Warszawski)

Zachowania komunikacyjne w dobie ery postdigitalnej

Komunikacja zapośredniczona medialnie zmienia się wskutek postępującego rozwoju technologii cyfrowych. Wytworzyły się nowe praktyki komunikacyjne, które cechują mobilność, multimedialność (konwergencja mediów), multimodalność (nakierowanie komunikatu na wiele zmysłów) i multikodowość (polisemiotyczność, użycie różnych rodzajów znaków i obiektów semiotycznych). Digitalizacja obejmuje swym zasięgiem coraz to nowe obszary życia, a stacjonarne komputery zostały zastąpione urządzeniami mobilnymi z powszechnym dostępem do Internetu. Jeszcze niedawno określane mianem nowe, media i technologie cyfrowe stały się czymś oczywistym i zintegrowanym ze współczesną kulturą, a czasy, w których żyjemy, nazywane są epoką postdigitalną. Tematem wystąpienia będzie po pierwsze próba scharakteryzowania zachowań komunikacyjnych, wynikających z permanentnego obcowania z laptopem/ tabletem/ smartfonem, po drugie nakreślenie kierunku rozwoju komunikacji mobilnej w przyszłości oraz po trzecie wskazanie na konieczność zastosowania praktycznych możliwości wykorzystania urządzeń mobilnych, a tym samym aplikacji do nauczania mobilnego (mobile learning).

prof. dr hab. Jerzy Żmudzki (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Ekwiwalencja translacyjna – próba określenia jej aktualnego statusu jako zjawiska i terminu

Treści tekstu tworzą następujące zagadnienia tematyczne: charakterystyka aktualnego stanu koncepcji ekwiwalencji jako motywacja podjęcia dyskusji w tym zakresie ze względu na istniejącą różnorodność interpretacji i koncepcji zjawiska oraz obszaru pojęciowego tego terminu; nakreślenie genezy tego pojęcia poprzez jego zakotwiczenie w specyfice procesu translacji oraz odniesienie do jego fundamentalnych kategorii i determinantów modalnościowych; rozróżnienie wynikające z naturalnego umocowania tego zjawiska w procesie translacji oraz w interpretacyjnych próbach konceptualizacji w zależności od stosowanych paradygmatów przede wszystkim lingwistycznych, co spowodowało zaistnienie w metajęzyku opisu wariantywnych terminów ekwiwalencji różnie definiowanych i atrybuowanych (np. Szkoła Lipska – ekwiwalencja komunikacyjna, pragmatyczna, funkcjonalna, optymalna itd.); przyczynę takiego stanu rzeczy tworzyły pewne nieprzystawalności pomiędzy specyfiką procesu, jego dynamiką funkcjonalną a metajęzykiem opisu; interpretacyjne poszerzanie rzeczywistej perspektywy translacji uwzględniającej zwłaszcza jej dynamikę funkcjonalną wprowadziło w konsekwencji do obszaru modelowania oprócz pojęcia ekwiwalencji również pojęcie adekwatności (Reiss/Vermeer); w konsekwencji daje się zauważyć w dalszym ciągu dwie orientacje interpretacyjne: systemową - w formie zastąpienia terminu ekwiwalencja terminem implikacja, i procesowo-dynamiczną jako kontynuację tekstu wyjściowego w docelowym, jego ciągłość (funkcjonalno-tematyczną), zindywidualizowaną tekstowo intertekstualność translacyjną, adekwatność funkcjonalną rozpatrywaną przede wszystkim w ramach paradygmatu antropocentrycznego, który może stanowić próbę określenia aktualnego statusu tego pojęcia.